

Selgitused eelarvestrateegia 2023-2027 juurde

Eelarvestrateegiasse (tabelitesse) on tehtud järgmised muudatused:

- 2022.a. andmed korrigeeritud tegeliku järgi;
- 2023.a. andmed on prognoositud eeldatava eelarve täitmise järgi (aluseks 9 kuu andmed);
- 2024.a. tulud on prognoositud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumist saadud info alusel. Kohalikele omavalitsustele eraldatud tasandus- ja toetusfondi mudel on muutunud. Suur osa toetusest tuleb 2024.aastal läbi tulumaksu. 2024.a. laekub kohalikele omavalitsustele tulumaksu lisaks palgatulule ka pensionitulult. Palgatulult (deklareeritud brutopalk) laekub kov-idele tulumaksu 11,89% ja pensionitulult 2,5%. Pensionitulult laekuvast tulult 1,88% on arvestuslikult mõeldud hooldusreformi kulude katteks. Tabelis on toodud muudatused tulude struktuuris alates 2024.a:

Täpsustatud	2023	on	2024
<u>Maksutulud:</u>			
Tulumaks (palk jm tulud)	5 444 000		5 700 000
Tulumaks pensionilt 2,5%	0		315 000
Maamaks	305 000		307 000
	5 749 000		6 322 000
<u>Tasandusfond:</u>			
Tasandusfond üld	953 532		1 140 000
Tasandusfond (elanike kahanemine v 2019.a.)	0		45 000
Tasandusfond (hoolduref. lävendi tagamiseks)	0		100 000
Tasandusfond (jaan. tulumaksu osa pensionilt)	0		24 000
	953 532		1 309 000
<u>Toetusfond:</u>			
Hariduskuludeks	2 202 905		2 210 200
Koolieelse lasteasutuse õpetajate palgatoetus	82 917		82 917
Huvihariduse toetus	106 515		106 515
Teede korrashoiuks	228 723		228 723
Energiakulude leevenduseks	33 835		0
Sotsiaalvaldkond - hooldusvajadusega lapsele	12 717		0
Sotsiaalvaldkond - matusetoetus	22 718		0
Sotsiaalvaldkond - asenduskodu ja järelhooldus	57 381		0
Sotsiaalvaldkond- pikaajaline hooldus (2023.a. 6 kuud)	213 983		0
Sotsiaalvaldkond - toimetulekutoetus	325 988		325 988
	3 287 682		2 954 343
Kokku maksutulud + tasandus- ja toetusfond	9 990 214		10 585 343
Muutus võrreldes 2023.aastaga			595 129

võetud 2023.a. suvine majandusprognoos, millest

RM 2023 suvine majandusprognosis	2023	2024	2025	2026	2027
Riiklik pension	17,70%	12,10%	9,80%	8,50%	7,50%
• Maamaksu laekumise arvvestustegevuse andmeid	11,50%	6,50%	5,70%	4,80%	4,30%
KOV tulumaksu laekumine (pension + muu tulu, sh arvestades määrade muutust)	11,50%	9,90%	6,20%	4,90%	4,50%

Põhitegevuse tuludest

Põhitegevuse tulude struktuur keskmisena on järgmine:

- Maksutulud 57 %
- Toetused 38%
- Kaupade, teenuste müük 5%.

Eelarve tulude prognoosimise aluseks on eelkõige maksutulude (üksikisiku tulumaks) laekumine. Alates 2024.aastast eraldatakse riiklikult pensionilt kohalikele omavalitsustele tulumaksu. Selleks tulumaksu määraks on 2,5% pensionitulult.

Käesoleva aasta 9 kuu tulumaksu laekumine on olnud stabiilne ja täpselt prognoositud 2023.a. eelarve piirides.

Alates 2024.a. on muutunud tasandus- ja toetusfondi arvestus. Toetusfondi eraldisena ei arvestata alates 2024.aastast enam järgmisteks sotsiaalvaldkonna tegevuseks toetust: toetus hooldusvajadusega lapsele, matusetoetus, laste ja noorte asendus- ja järelhoolduseks ning pikaajaliseks hoolduseks. Nende tegevuste toetuseks saadav tulu on arvestatud tasandusfondi toetuses ja kov-ile laekuvast tulumaksus (vt tabel lk.1).

Maamaksu laekumine on olnud kogu aeg stabiilne ca 300 tuhat eurot aastas. Ka uue maksustamise määra alusel summa eriliselt ei muutu.

Tulud kaupade ja teenuste müügist on prognoositud aluseks võttes eelnevaid aastaid ja see on aastatel 2024-2027 stabiilselt 500 tuhat eurot.

Kokkuvõttes on prognoositud aastatel 2024-2027 põhitegevuse tulude tõusu võrreldes eelneva aastaga 2 %, mis on ca 170 tuhat eurot tõusu võrreldes eelnevaga.

Eelarvestrateegias pole aastatel 2024-2027 arvestatud eraldi põhitegevuseks jooksvatest projektidest laekuvate toetustega (vt Exceli tabeli veerg 11). Selliste toetuste tulud lülitatakse eelarves põhitegevuse tuludesse ja kuludesse lisaelarvetega või järgmise aasta eelarve menetlemise käigus, kui projektide tulud ja kulud on teada.

Põhitegevuse kuludest

Põhitegevuse kulude struktuur keskmisena on järgmine:

- Personalikulud 58%
- Majandamiskulud 27%
- Antavad toetused 14%.

Võrreldes 2023.a. on kulude struktuur muutunud. Suurenenud on antavate toetuste osa (Exceli tabeli rida 14) ja samas on väiksem summa majandamiskuludes (rida 17). Viimases pole arvestatud ka aasta jooksvat laekuvaid projekti kulusid, millest oli eespool juttu laekuvate projekti tulude osas. Antavate toetuste osa on suurenenud eelkõige seetõttu, et hooldusreformi käivitamiselt käsitletakse hooldekodudele kov-i poolt üle kantud summasid antavate toetustena (toetus on eraldatud füüsilisele isikule, mille kannab üle kov. Enne hooldusreformi kandsid ka kov-id hooldekodudele teenuse osutamise eest ning seda käsitleti majandamiskuluna.

Põhitegevuse kulude prognoosimisel on suurim väljakutse jääda enam-vähem kulude osas samale tasemele, mis aastatel 2023. Samal ajal toodete hinnakasv ja ka „palgasurve“ annavad märku sellest, et omavalitsuse majandamises tuleb teha olulisi muudatusi.

Eelarvestrateegiasse on planeeritud aastatel 2024-2027 põhitegevuse kulude suurenemist keskmiselt ca 2 % ulatuses võrreldes iga eelneva aastaga. 2024.a. tuleb aga jääda samale tasemele 2023. aastaga.

Investeeringis- ja finantseerimistegevus

Investeeringustegevust aastatel 2024-2027 saab teostada peamiselt võetava laenu arvelt ning saadavate toetustega finantseerides. Nii ongi aastatel 2024-2027 planeeritud eelarvestrateegias laenu võtmine. 2024.a. eelarvestrateegiasse planeeritud laen 200 000 eurot ja 2023.a. sõlmitud lepingu laenu osa 450 000 eurot mis, võetakse välja 2024.aastal. Netovõlakoormus neil aastatel püsib keskmisena 51 % ringis.

Suuremad investeeringud on välja toodud eelarvestrateegia tabeli lõpus (vt Exceli rida alates 94).

Maire Appo